

1. Opredelitev didaktike SPO, DRU.

- pedagoška disciplina, ki proučuje zakonitosti vzgoje in izobraževanja predmeta spoznavanje okolja in družbe
- povezana z drugimi pedagoškimi disciplinami
- (splošno pedagogiko, zgodovino pedagogike, komparativno pedagogiko, didaktiko),
- nepedagoškimi disciplinami (filozofija, logika, sociologija, razvojno in pedagoško psihologijo) in tistimi znanstvenimi disciplinami iz katerih so vsebine učnega predmeta
- spoznavanje okolja: geografija, zgodovina, sociologija, etnografija, biologija, kemija, fizika, tehnologija
- Družba: geografija, zgodovina, sociologija etnografija...

2. Temeljne naloge didaktike SPO, DRU.

Proučuje zakonitosti vzgoje in izobraževanja predmeta spoznavanje okolja in družbe??

3. S katerimi znanstvenimi disciplinami je povezana didaktika SPO, DRU?

- povezana z drugimi pedagoškimi disciplinami
- (splošno pedagogiko, zgodovino pedagogike, komparativno pedagogiko, didaktiko),
- nepedagoškimi disciplinami (filozofija, logika, sociologija, razvojno in pedagoško psihologijo) in tistimi znanstvenimi disciplinami iz katerih so vsebine učnega predmeta
- spoznavanje okolja: geografija, zgodovina, sociologija, etnografija, biologija, kemija, fizika, tehnologija
- Družba: geografija, zgodovina, sociologija etnografija...

4. Kakšna je povezava didaktike SPO, DRU s pedagogiko, psihologijo...?

- proučuje cilje, naloge in splošne zakonitosti vzgoje in izobraževanja
- didaktika predmeta spoznavanja okolja in družbe mora biti usklajena z njimi
- Primer: bela knjiga o vzgoji in izobraževanju

Povezanost z zgodovino pedagogike

- vzgoja in izobraževanje (VIZ) ima svojo zgodovino in jo je potrebno v osnovi poznati
- vsak didaktični fenomen je v zgodovini šole bil posledica določenih vzrokov
- potrebno je ugotoviti, kaj je vplivalo na njegovo pojavnost, kako se je razvijal (zakonitosti razvoja), kašna je njegova aktualnost danes in kašna je njegova prihodnost (npr. integrirani pouk)
- kritičnost pri prenašanju modelov, pristopov

Povezanost s komparativno pedagogike

- proučuje pedagoške pojave v drugih državah in prav zaradi tega morajo biti specialne didaktike z njo tesno povezane
- rezultati raziskovanj v drugih državah na področju pouka predmeta SPO in DRU bi morali vplivati tudi na pouk tega predmeta pri nas

- Primer: konstruktivizem, reforma-zasnovanost učnih načrtov

Povezanost z didaktiko

- veda o poučevanju
- vsaka specialna didaktika bi naj bila usklajena s splošno didaktiko (načela, metode, oblike, strukturiranja učnega procesa...), a hkrati upoštevala svoje specifičnosti

Povezanost s filozofijo

- vsaka didaktika (posledično specialna didaktika) je zasnovana na določeni filozofski teoriji spoznavanja
- različne filozofski usmeritve (npr. sholastični dogmatizem, senzualizem, racionalizem, pragmatizem, eksistencializem..) so vplivala in vplivajo tudi danes na šolo, pouk
- vsi veliki pedagogi v preteklosti in danes utemeljujejo svoje pedagoške poglede na določeni filozofiji

Povezanost s sociologijo

- proučuje družbene okoliščine, v katerih se odvija pouk
- pojasnjuje objektivne pogoje, ki vplivajo na vzgojo in izobraževanje
- šola je vedno v funkciji družbe, zato njeno delovanje mora biti usklajeno z družbenimi okoliščinami (v socializmu kolektiv pred posameznikom)
- proučuje pa tudi odnose v kolektivu, med učenci, starši....

Povezanost s psihologijo

- proučuje psihično stanje učenca
- didaktik (učitelj) izhaja iz tega znanja in upošteva še druge dejavnike pri izbiranju pedagoških postopkov, s katerimi želi doseči določene VIZ učinke
- didaktika SPO, DRU se veliko poslužuje psiholoških znanstvenih spoznanj, predvsem spoznanj razvojne (otroške) in pedagoške psihologije
- primer : konstruktivizem-Piaget (DVD)

Povezanost z drugimi znanstveni disciplinami

- specifičnost didaktike predmeta SPO in DRU-tesno povezana z vsemi znanostmi, katerih vsebine so vključene v predmet SPO in DRU
- z družboslovnimi in naravoslovnimi disciplinami pri predmetu spoznavanje okolja
- z družboslovnimi vsebinami pri predmetu družba
- vsebino predmeta SPO ne smemo razumeti kot mozaik elementarnih vsebin, vzeti iz posameznih znanosti
- vsebine predmeta se izbirajo v skladu z njegovo pedagoško funkcijo; t.j., da otrok spoznava osnovne naravoslovne in družboslovne pojave kot edinstveno (zaokroženo) celoto.
- na tej stopnji šolanja (prvo triletje) se pouk še ne diferencira v naravoslovne in družboslovne znanosti po kriteriju posameznih znanosti
- v drugem triletju OŠ in sicer v 4. in 5. razredu se vsebine diferencirajo na družboslovne (predmet družba) in naravoslovne (naravoslovje in tehnika)

5. Katere vsebine naravoslovnega področja so vključeni v predmet SPO?

Vsebine različnih znanstvenih področij: kemija, biologija, fizika, informatika, tehnika in tehnologija.

6. Katere vsebine družboslovnega področja so vključene v predmet SPO?

Vsebine različnih znanstvenih področij: zgodovina, geografija, komunikologija, sociologija, etnologija, ekonomija in politologija.

7. Katere vsebine družboslovnega področja so vključene v predmet DRU?

Vsebine različnih predmetov: geografije, sociologije, zgodovine, etnologije, ekonomije, psihologije, estetike...

8. Navedite predmete, po razredih do 9. razreda, ki jim je osnova predmet SPO!

- Družba (4. in 5. razred)
- Naravoslovje in tehnika (4. in 5. razred)
- Naravoslovje (6. in 7. razred)
- Tehnika in tehnologija (6., 7., 8. razred)
- Geografija in Zgodovina (6., 7., 8., 9. razred)
- Državljska in domovinska vzgoja ter etika (7. in 8. razred)
- Kemija, Fizika in Biologija (7. in 8. razred)

9. Navedite predmete, po razredih do 9. razreda, ki jim je osnova predmet DRU!

- Družba (4. in 5. razred)
- Geografija in zgodovina (6., 7., 8. in 9. razred)
- Državljska in domovinska vzgoja (7. in 8. razred)

10. Opredelite vlogo predmeta spoznavanja okolja (SPO) v predmetniku osnovne šole!

Zasnovan je kot kompleksen učni predmet, ki učencem omogoča spoznavati vso raznolikost in prepletenost dejavnikov, ki delujejo v človekovem naravnem in družbenem okolju; je eden izmed temeljnih nosilcev spoznavnega razvoja otrok v prvem triletnem OŠ; v njem so združene vsebine različnih področij – naravoslovnih in tehničnih kot družboslovnih, vsebine predmeta so zasnovane na temeljnih pojmih, ki omogočajo nadgrajevanje v predmetih NiT ter DRUŽBA v drugem in naravoslovno/družbenih predmetih v tretjem triletnem. SPO: 105 ur na šolsko leto, 3 ure na teden)

- obsega v celotnem triletnem 315 ur pouka: 105 ur na šolsko leto oz. 3 ure na teden
- nastal s kurikularno reformo osnovne šole (1998)
- nasledil predmet spoznavanje narave in družbe (od leta 1957)
- v 9-letno OŠ začel uvajati v šol. letu 1999/2000

11. Opredelite vlogo predmeta družbe (DRU) v predmetniku osnovne šole!

Poudarek je na spoznavanju razmerja med posameznikom, družbo in naravnim okoljem, Pri tem gre za spoznavanje in vrednotenje okolja. vanj so vključeni cilji iz področja GEO, SOC, ZGO, ETNO, PSIHO, EKON, POLITIKE, ETIKE,...; gre za nadgradnjo in razširitev ciljev, vsebin in dejavnosti, ki jih učenci spoznajo v prvem triletnem pri SPO. 4. razred – 70 ur, 5. razred – 105 ur

12. V čem se kaže specifika predmeta SPO v primerjavi z drugimi predmeti?

Vsebine iz SPO se črpajo iz kemije, biologije, tehnike, ... torej naravoslovja in iz etnologije, geografije, zgodovine ... torej iz družboslovnih predmetov (iz dveh znanstvenih disciplin). Je eden izmed temeljnih nosilcev spoznavnega razvoja otrok v prvem triletju OŠ (poleg mat, slo, ostali so bolj vzgojni). Je interdisciplinirano naravnano.

13. Temeljne značilnosti učnega načrta za pouk SPO, DRU?

SPOZNAVANJE OKOLJA

1. učno-ciljna naravnost

- Učni cilji so izhodišče načrtovanja
- zapisani vsi trije nivoji v periodizaciji učnih ciljev, tj. od splošnih, etapnih do konkretnih
- v splošnih ciljih zajete vse razsežnosti razvoja otrokove osebnosti (kognitivna, psihomotorična in vzgojna)
- etapni cilji navedene takoj za splošnimi (prepoznavni posamezni predmeti)
- operativni učni cilji so navedeni zaporedno in zaradi preglednosti grupirani po vsebinah (tematskih sklopih)
- poudarek na procesnih in kognitivnih učnih ciljih
- cilji se uresničujejo preko dejavnosti učencev (miselne, praktične, izrazne, senzorne)
- dejavnosti so samo predlagane
- dejavnosti lahko dosežejo hkrati več ciljev, tudi cilje različnih vsebin. Prav tako se lahko en cilj uresničuje prek različnih dejavnosti (UN, str. 50)
- povezovanje ciljev v tematske sklope je prepuščeno učiteljem (avtonomija)

2. učna vsebina okvirno določena (predlagane)

- izbrana po eksemplaričnem načelu
- zapisane so samo najbolj reprezentativne vsebine
- v obliki ključnih besed, temeljnih pojmov (npr. človek kot enkratno in neponovljivo živo bitje, pravila družbenega življenja (v družini, v šoli, v kulturnem okolju)
- ne zasledimo učnih vsebin, ki bi bile poimenovane po letnih časih. Letni časi niso poudarjeni, so pa prepoznavni. Učenci naj bi naravo doživljali kot stalno spreminjanje in ne kot preskoke skozi letne čase
- didaktično načelo življenjske bližine je še vedno temeljno izhodišče pri izbiri učnih vsebin

3. poudarek je na specialno-didaktičnih priporočilih

- v njih so predstavljene novosti s področja metodike in didaktike in sodobnih pristopov k pouku (raziskovalni pouk, eksperimentalno delo, izkušensko učenje - didaktične igre, praktično delo...)

4. predlog kataloga znanja za posamezni razred in s temeljnimi standardi znanja ob koncu prvega triletja.

- ključne usmeritve za učiteljevo delo pri preverjanju in ocenjevanju znanja učencev

4. večja avtonomija učitelja

- zavezujoči samo cilji, vsi ostali elementi v učnem načrtu so samo predlagani in jih lahko učitelj upošteva ali ne
- predpostavlja se dobro usposobljen, kreativen učitelj

5. temelji na konstruktivistični teoriji učenja in poučevanja

- na učenca osredinjen pouk (na njegovem predznanju, izkušnjah in aktivnostih)

- vloga učitelja: vodi aktivnosti učencev, spodbuja, animira, koordinira, opazuje, ocenjuje, pomaga in spodbuja (UN, str.49)

DRUŽBA

1. učno-ciljna naravnost

- Učni cilji so izhodišče načrtovanja
- zapisani vsi trije nivoji v periodizaciji učnih ciljev, tj. od splošnih, etapnih do konkretnih (operativnih)
- v splošnih ciljeh zajete vse razsežnosti razvoja otrokove osebnosti (kognitivna, psihomotorična in vzgojna)
- etapni (posebni) opredeljeni z geografskega, zgodovinskega in sociološkega vidika
- operativni učni cilji so navedeni zaporedno in zaradi preglednosti grupirani po vsebinah (tematskih sklopih)
- 4.razred: Družine, Šola, šolanje, Soseska
- 5.razred: Domača pokrajina, Slovenija
- operativni cilji so zapisani v procesni in končni obliki: npr. znajo..., spoznavajo... in na različnih taksonomskih stopnjah (po Bloomu)

2. poudarek na dejavnosti učencev

- dejavnosti so samo predlagane (z določeno dejavnostjo lahko dosegamo cilje različnih tematskih sklopov)
- različne dejavnosti (miselne, psihomotorične in vzgojne)

3. učna vsebina okvirno določena (predlagane)

- izbrana po eksemplaričnem načelu
- zapisane so samo najbolj reprezentativne vsebine
- v obliki ključnih besed, temeljnih pojmov

4. specialno-didaktična priporočila

- zapisana k posameznim ciljem v tematskih sklopih in
- kot posebno poglavje v UN;
- usmerjajo učitelja v uporabo sodobnih pristopov k pouku družba (raziskovalni pouk, terensko delo, igre in simulacije, projektno učno delo...

5. katalog znanja

- zajema temeljne standarde znanja po razredih in tematskih sklopih ter temeljne standarde znanja ob zaključku predmeta v predmetniku
- posebnost: standardi znanja so zapisani na treh nivojih (minimalnih, nekoliko zahtevnejših in zahtevnejših)

6. UN temelji na konstruktivistični teoriji učenja in poučevanja

- na učenca osredinjen pouk (na njegovem predznanju, izkušnjah in aktivnostih)
- poudarjena vloga učitelja predvsem v fazi priprave in vrednotenja učnega procesa

7. večja avtonomija učitelja

- zavezujoči samo cilji, vsi ostali elementi v učnem načrtu so samo predlagani in jih lahko učitelj upošteva ali ne
- predpostavlja se dobro usposobljen, kreativen učitelj

14. Kaj pomeni, da moramo pri pouku SPO in DRU upoštevati realen princip?

= razumevanje otrokove domišljije od resničnosti.

15. Zakaj naj bi pri pouku SPO, DRU upoštevali izkušnje in predznanja učencev?

16. Koliko ur pouka zavzema predmet DRU tedensko, letno v predmetniku OŠ?

- V predmetniku OŠ – 175 ur.
- V 4. razredu -> 70 ur (2 uri tedensko)
- v 5. razredu -> 105 ur (3 ure tedensko)

17. Koliko ur pouka zavzema predmet SPO tedensko, letno v predmetniku OŠ? Obsega v celotnem triletju 315 ur pouka: 105 ur na šolsko leto oz. 3 ure na teden.

18. Kako je zgrajen učni načrt za predmet SPO, DRU?

19. Kaj je persofinikacija in zakaj se je pri pouku SPO, DRU izogibamo?

20. Na primeru zapišite, kako razumete naslednjo opredelitev: pri pouku SPO, DRU, razvijamo vse tri razsežnosti otrokove osebnosti (kognitivno, vzgojno, psihomotorično)!

21. Katera sta najpomembnejša splošna cilja predmeta SPO?

Temeljna splošna cilja predmeta sta razumevanje okolja in razvijanje spoznavnega področja; spoznavanje dejstev, oblikovanje pojmov.

22. Katere sposobnosti in spretnosti razvijamo pri pouku SPO?

- razvijanja sposobnosti (spretnosti) in postopkov: primerjanja, razvrščanja, urejanja, merjenja, zapisovanje podatkov,
 - o napovedovanja in sklepanja, eksperimentiranja in sporočanja
- razvijanje odnosa do dejstev, odprtost za sprejemanje tujih zamisli in občutljivost za dogajanje v naravnem in družbenem okolju

23. Kateri vzgojni cilji so prepoznavni med splošno zapisanimi cilji v nacionalnem učnem načrtu (NUN) za pouk SPO, DRU?

24. Katere vrste vzgojnih ciljev so eksplicitno zapisani med operativnimi učnimi cilji v učnem načrtu za pouk SPO?

25. Navedite nekaj vzgojnih ciljev iz nacionalnega učnega načrta!

Učenci: po delu pospravijo delovni prostor

26. Zapišite taksonomske stopnje vzgojnih ciljev na primeru vsebine SPO oz. DRU!

27. Napišite primer naloge za učence ...razreda za opazovanje, primerjanje...!

28. Katere kompetence razvijamo pri pouku spoznavanja okolja, DRU?

29. Napišite primere dejavnosti učencev za učni cilj.....?

30. Napišite nekaj operativnih učnih ciljev, ki bi jih realizirali z naslednjo dejavnostjo učencev....(npr. izdelavo punčke iz cunj)!

31. Navedite primer dejavnosti učencev pri pouku SPO s katero lahko dosežete več ciljev, tudi cilje drugih tematskih sklopov! (cilje tudi zapišite!)

32. Navedite vrste dejavnosti učencev pri pouku SPO!

- Didaktične igre (igra vlog, spomin, bingo, igre s pravili, igre s konstrukcijskim gradivom, uganke,...),
- reševanje nalog v DZ/delovni listi,

- izdelava plakata in njihova predstavitev,
- raziskovalno delo,
- opisovanje,
- pogovor,
- eksperimentalni poskusi,
- ogled videoposnetka,
- poslušanje posnetkov, risanje, izdelava miselnega vzorca,
- delo z učbenikom, iskanje podatkov,
- izdelava predmetov (vetrnica, mlin,...),
- merjenje, povezovanje,....

33. Navedite primere miselnih, izraznih, fizičnih in senzornih dejavnosti učencev!

Miselne:

- reševanje nalog v DZ
- predstavitev in izdelava plakatov
- raziskovalno delo
- izdelava miselnega vzorca
- pogovor
- merjenje
- povezovanje pojma
- iskanje podatka
- opisovanje
- delo z učbenikom

Fizične:

- izdelava predmeta
- izdelava miselnega vzorca
- eksperimentalno delo
- raziskovalno delo
- didaktične igre
- merjenje

Izrazne:

- izdelava miselnega vzorca
- izdelava plakata
- risanje
- didaktične igre
- opazovanje ????

Senzorne:

- poslušanje posnetka
- ogled videoposnetka

34. Kakšen je odnos med posameznimi dejavnostmi učencev?

35. Kaj so to procesni učni cilji? Navedite primer!

36. Kaj so to vsebinski cilji? Navedite primer!

37. Zapišite primer končnega učnega cilja!

38. Kakšne so temeljne razlike med učnim načrtom za SPO in SND?

GLAVNE NOVOSTI V UČNEM NAČRTU

- učno ciljna strategija načrtovanja
- kognitivna in humanistična teorija učenja in poučevanja
- drugačna vloga in razporeditev učnih vsebin
- specialno – didaktična priporočila
- medpredmetne povezave
- minimalni standardi znanja
- večja avtonomija učitelja

Pri pouku SPO prevladujejo kognitivni cilji, ki bi naj jih uresničevali ob praktičnih dejavnostih. Dejavnosti učencev temeljijo na **izkušenjskem učenju**. Temeljni del priprave učnega procesa je usmerjen v načrtovalno učno uro in prakso. Učenci morajo do nekega spoznanja priti samostojno, individualno. Tako znanje je veliko bolj nevtrarno.

Učitelji morajo biti pozorni na učence, ki imajo napačno znanje/ predstave in jim omogočiti, da si pridobijo pravilno znanje. To izvedemo tako, da os učenci čutno, miselno, senzorno in fizično aktivni. Pri predmetu SPO, naj bo učitelj doživljajsko naravnani. Učitelj mora pri konstruktivističnem učenju stvari izpeljati in jih tudi preveriti. Zato vidijo, da imajo učenci jasno izgrajene pojme.

39. Katere so bile največje pomanjkljivosti pouka SND?

- prenatrpani učni načrt
- zapis samo splošnih ciljev
- omejena uporaba raznolikih pristopov, oblik, metod, tehnik dela in prevelika pasivnost učencev
- pretiran poudarek na učitelju kot edinemu viru znanja
- poudarek na učni vsebini in ne na učencu
- premajhna kakovost pridobljenega znanja
- premajhna sposobnost učencev za ????? samozavestno srečevanje z življenjskimi problemi in za njihovo reševanje

40. Utemeljite zakaj je učni načrt za pouk spoznavanja okolja spiralno oblikovan! V čem se kaže prednost le tega?

41. Kaj je značilno za spiralno oblikovano vsebino v UN? Navedite primer!

Značilno je, da se učne vsebine od prvega razreda postopno širijo ob minimalnem ponavljanju. Ponavljanja je le toliko, kolikor je potrebno, da se zagotovi povezanost z vedno zahtevnejšimi učnimi vsebinami. Takšna vsebina se uporablja v UN spoznavanje okolja. Novi učni načrt je zapisan po vertikali, tako da vidimo, kako se cilji nadgrajujejo in se s tem ne ponavljamo iz leta v leto.

42. Kaj je značilno za koncentrično oblikovan učni načrt? Pomanjkljivosti?

Posamezne učne celote (dom, šola, naš kraj,...) so sestavljene na podlagi časovnih in prostorskih koncentrov in njihov obseg ter globina se razlikuje glede na razred. Takšna razporeditev zagotavlja dobro poznavanje UN tudi po vertikali, tako bi se izognili slabostim, kot so ponavljanje istih tem iz leta v leto, izguba časa, razblinjanje bistva učne snovi in udi posledično nemotiviranost učencev.

43. Kakšne so temeljne razlike med posodobljenim (2011) in prejšnjim učnim načrtom za predmet SPO?

NOVOSTI: v splošnih ciljeh so dodane kompetence (matematična, osnovna v znanosti in tehnologiji, digitalna pismenost, sporazumevanje v materinem jeziku, učenje učenja,...), etapni cilji so izpuščeni, obvezni in izbirni operativni cilji in vsebine, drugače poimenovani tematski sklopi, horizontalni prikaz, nadgradnja učnih ciljev in vsebin, posebej izpostavljena prometna vzgoja, okoljska vzgoja in postopki, temeljni in minimalni standardi znanja za celo triletje, izpostavljena individualizacija in diferenciacija, bolj podrobno opredeljene medpredmetne povezave, zahteva bolj avtonomnega učitelja,...

44. Kakšne so temeljne razlike med posodobljenim in prejšnjim učnim načrtom za predmet DRU?

45. Razložite zakaj posodobljena učna načrta za pouk SPO, DRU predpostavljata večjo avtonomijo učitelja?

Zavezujoči so samo učni cilji, vsi ostali elementi so v učnem načrtu samo predlagani in jih lahko učitelj upošteva ali pa ne.

- dobro usposobljen, kreativen učitelj -> zahteva še bolj avtonomnega učitelja za njegovo uresničevanje v praksi

46. Na kakšne načine lahko prikazujemo podatke pri pouku SPO oz. DRU? Enega podrobno opišite !

47. Napišite taksonomske stopnje kognitivnih učnih ciljev s pomočjo vsebin SPO ali DRU!

48. Napišite primer operativnega kognitivnega, vzgojnega in psihomotoričnega učnega cilja za splošni cilj...!

49. Katere vrste psihomotoričnih učnih ciljev poznate? Za vsakega navedite primer s pomočjo vsebin SPO ali DRU!

- Razvoj grobe motorike (gibanje rok, skakanje, tek,...)
- Razvoj fine motorike (pisanje, prstni gibi,...)
- Razvoj besednega sporočanja (pogovor, diskusija, predstavitev plakatov,...)
- Razvoj nebesednega sporočanja (mimika obraza, pantomimo,...)

50. Napišite primer uvodne motivacije!

Moj primer iz vaj...

51. Navedite načine motiviranja učencev!

- Uporabimo različne didaktične igre
- Izdelamo plakat

52. Utemeljite pomen didaktične igre pri pouku SPO, DRU!

Z didaktično igro lahko pri učencih razvijamo domišljijo, razvoj mišljenja, moralne, estetske in socialne sposobnosti, govor in osebnost učenca. Lahko jih uporabimo kot motivacijo, ponavljanje, vrednotenje, za usvajanje novih učnih vsebin, iskanje in preverjanje učenčevega znanja, Biti morajo čim bolj raznolike, pestre in ustvarjalne. Največ jih lahko uporabimo v nižjih razredih, posebno v prvem. Z interesom do

didaktične igre se pri učencih kaže tudi interes do znanja – kolikšna je učenčeva ustvarjalnost na določenem področju.

53. Vloga učitelja pri pouku SPO, DRU! (nisem ziher)

Učence je potrebno navajati na to, da samostojno pristopajo k določenemu problemu in se samozavestno spopadajo z njim, ob tem kritično razmišljajo in se učinkovito izražajo in utemeljujejo svoje ideje. Omenjena spoznanja so vodila do sprememb na področju pojmovanja znanja, poučevanja in učenja. Poudarja se kompleksno in dinamično znanje, učenje pojmuje kot proces, poučevanje pa pojmuje kot ustvarjanje situacij za odkrivanje in izgrajevanje znanja.

- Da spodbuja in sprejema učenčev avtonomijo in pobudo
- Da spodbuja učence k dialogu med učenci in učiteljem
- Da spodbuja učence k raziskovanju s preišljenimi vprašanji
- Da poskrbi za izkušnje, ki modra nasprotujejo hipotezam učencev, in jih potem spodbuja k diskusiji
- Da po zastavljenih vprašanjih dopusti čas za razmislek
- Da preveri razumevanje pojmov pri učencih, preden jim posreduje lastno razumevanje pojmov
- Da dopušča, da učenčevi odgovori vodijo učno uro, menja strategije poučevanja

To so pogoji, na podlagi katerih se lahko učenci udeleženi v izkušenjskem učenju. Takrat pa spodbujamo učenčeve pobude, sprejemamo avtonomijo, prilagajamo vsebine in strategije, preverjamo razumevanje, spodbujamo diskusijo, spodbujamo aktivnost učencev, izvajamo različne metode in oblike dela, ...

54. Zakaj je potrebno preverjati predznanje otrok? Na katere načine lahko to opravimo?

Odkrivamo otrokove predhodne predstave, stališča določenih pojavov, procesih in stvarih z namenom, da se vsak posameznik zave svoje izhodiščne točke v procesu učenja, poleg tega pa mora učitelj vedeti kaj učenci mislijo, da bo lahko strategijo pouka načrtoval iz izhodiščne točke (priklic individualnih otroških predstav). Načini: risanje (risb, opremljanje razčlenjenih risb s kratkimi pojasnili, dopolnjevanje, miselni vzorci, razvrščanje in urejanje risb), pisanje kratkih stavkov, pogovor z učenci, razlaganje slik/ilustracij/shem/grafa, izdelovanje plakatov, možganska nevihta....

55. Kako korigiramo napačne predstave otrok v učnem procesu SPO? Navedite primer!

Z rekonstruiranjem otrokovih idej preko različnih dejavnosti, s katerimi učenci gradijo svoje znanje, opišejo zmotne ideje in predstave, konstruirajo nove, ki so bližje pravilnim. Npr.: izdelajo miselni vzorec ali druge izdelke in jih potem primerjajo med seboj ter ugotovijo, da se lahko mnenja o istem pojavu razlikujejo.

56. Kakšne so značilnosti ustreznega oblikovanega delovnega lista za učence?

- Učence usmerjajo v opazovanje, poimenovanje, primerjanje, raziskovanje, razvrščanje.
- Navodila so jasna, kratka, jedrnata
- Besedilo je prilagojeno otrokovi stopnji branja

57. S pomočjo faz raziskovalnega učenja prikaži primer obravnave učne vsebine iz SPO ali DRU!

- Načrtovanje
- Izvajanje
- Poročanje

58. Razložite pojme asimilacija, akomodacija, ravnotežje na primeru vsebine iz SPO, DRU!

59. Kaj je kognitivni konflikt in kakšno vlogo ima kognitivni konflikt v razvoju pravilnejših oblikovanj pojmov učencev pri pouku spoznavanja okolja? Navedite primer!

60. Na kakšen način lahko učitelj preveri, da imajo učenci po pouku pravilno oblikovane pojme?

Z analizo učenčevih predstav po izvajanju aktivnosti oz. primerjava končnih in začetnih predstav.

Preverjamo lahko tudi klasično s spraševanjem, testiranjem ali pa s pomočjo didaktične igre.

61. Učenje je proces progresivnega, trajnega spreminjanja posameznika na osnovi lastnih izkušenj. Kam uvrščate to definicijo in kakšno povezavo ima s poukom SPO IN DRU?

62. Opišite faze projektnega dela in primer vsebine, kjer bi uporabili projektno delo!

- 1. korak: Oblikovanje pobude in končnega cilja (kaj, zakaj?)
- 2. korak: Načrtovanje izvedbe (kako?)
- 3. korak: Uresničitev cilja (produkt)

64. Razložite, kakšno povezavo ima naslednja opredelitev s poukom SPO: »od ročnih spretnosti najprej k izražanju tega, kar sem naredil, in premišljevanju, kako sem to naredil«

65. Navedite primer razvijanje posameznih kompetenc učencev pri pouku SPO, DRU: npr. zbiranja informacij, sposobnost učenja in reševanja problemov ter prilagajanje novim situacijam....!

66. Kaj je značilno za stopnjo konkretno logičnega mišljenja (Piaget) in kako ta spoznanja upoštevamo pri pouku SPO, DRU?

Stopnja se pojavi pri otrocih, starih 7-11 let, pojavi se razvoj logičnih operacij s konkretnim gradivom, konzervacija (miselno ohranjanje), multipla klasifikacija, seriacija (sortiranje po velikosti), reverzibilnost mišljenja, pristne pa so še težave pri abstraktnem mišljenju.

67. Zakaj naj bi bile pri pouku SPO najbolj poudarjene praktične dejavnosti učencev?

Proces mišljenja razvijamo tako, da pri pouku organiziramo čim več takšnih situacij, kjer učenci veliko opisujejo s konkretnimi primeri, sledijo praktičnim operacijam in jih ponotranjijo.

- razširijo in poglobijo se njihova spoznanja o procesu učenja
- večja se aktivnost učencev
- povezovanje izkušenj z aktualnimi temami
- večja samostojnost

68. Zapišite primer obravnave učne vsebine (SPO ali DRU) po fazah konstruktivističnega poučevanja.

Primer: Vrtne živali

69. Navedite faze konstruktivističnega poučevanja in navedite primer!

Konstruktivistični način pouka zaznamuje, da otrok konstruira svoje znanja sam.

Temeljne faze konstruktivističnega sistema:

- **ORIENTACIJA** (Izbor, napoved tematskega sklopa, vsebine, ciljev),
- **ELICITACIJA** (iskanje predznanja, da bi lahko načrtovali pouk glede na njihove potrebe),
- **REKONSTRUKCIJA OTROKOVIH IDEJ** (izvedba ustreznih aktivnosti, ki jih izvajajo učenci, zato da bi potrdili, spremenili ali izpolnili predhodne predstave),
- **APLIKACIJA OTROKOVIH IDEJ** (dejanska ali hipotetična uporaba na novo pridobljenega znanja v konkretnem okolju),
- **PREGLED SPREMEMB PRVOTNIH IDEJ** (analiza otrokovih predstav po izvajanju aktivnosti (primerjava končnih in začetnih predstav)).

Izvajamo ga lahko na izletih, šola v naravi, ekskurzije.

70. Navedite faze projektnega načina dela in navedite primer vsebine iz SPO ali DRU, ki bi jo lahko obravnavali na ta način!

Organizacija projektnega učnega dela na področju naravoslovja in tehnike poteka po naslednjem vrstnem redu:

- načrtovanje in razvoj izdelka,
- izdelava prototipa,
- konstruiranje,
- priprava serijske proizvodnje,
- ekskurzija v delovno organizacijo,
- izvedba dela na tekočem traku,
- analiza in ovrednotenje izdelka – projekta.

Ločevanje odpadkov; promet

71. Katere kompetence učencev razvijamo pri predmetu SPO?

Splošni cilji predmeta izhajajo iz kompetenc kot kombinacija znanja, spretnosti in odnosa, ki ustrezajo okoliščinam in prispevanja k uspešnemu življenju v družbi znanja:

- kompetence za vseživljenjsko učenje: sporazumevanje v materinem in tujem jeziku, matematična kompetenca v znanosti in tehnologiji, digitalna pismenost, učenje učenja, socialne in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost, kulturna zavest in izražanje
- matematične kompetence v znanosti in tehnologiji: primerjanje, razvrščanje, urejanje, merjenje,...
- kompetence sporazumevanja v materinem jeziku: napovedovanje, sklepanje, sporočanje, eksperimentiranje,...

- socialne in državljsanske kompetence: razvijanje strpnosti do drugačnih, medosebni odnosi, odnos do dejstev, občutljivost za dogajanje v okolju,...

72. Katere kompetence razvijamo pri pouku družba?

- razumevanje o svojem družbenem, kulturne in naravnem okolju v času in prostoru
- zavedanje o interakciji, soodvisnosti kulturnih, družbenih, naravnih procesov in pojavov ter pomembnosti trajnega razvoja
- družbene, komunikacijske in raziskovalne spretnosti in sposobnosti
- stališča in vrednote v okviru okoljske, državljsanske in domovinske vzgoje
- spoznavne, emocionalne, logično/kritično mišljenje, ustvarjalnost, socialne sposobnosti in spretnosti, socialne in državljsanske kompetence, strategij vseživljenjskega učenja

73. Napišite primer vse treh nivojev učnih ciljev iz katerega koli tematskega sklopa SPO!(splošni, etapni, operativni)

Globalni: spoznajo, da obstajajo nekatere bolezni, ki jih lahko dobimo le enkrat ter da mnoge bolezni lahko preprečimo z zaščitnim cepljenjem

Etapni: natančneje spoznajo otroške bolezni

Operativni: - izobraževalni: naštejejo otroške bolezni, pojasnijo razliko med enkratnimi (otroškimi) in večkratnimi bolezni

- vzgojni: se navajajo na dosledno upoštevanje navodil

- psihomotorični: razvijajo fino motoriko (pisanje), razvijajo besedno/verbalno komunikacijo (pogovor)

74. Napišite primere za vse tri razsežnosti učnih ciljev iz katerega koli tematskega sklopa DRU! (kognitivni, vzgojni, psihomotorični)

- 4. Razred
- Tematski sklop: Ljudje v družbi
- Globalni: Poznajo in razumejo temeljne otrokove pravice, dolžnosti in odgovornosti (do sebe in drugih)
- Etapni: učenci natančneje spoznajo temeljen otrokove pravice
- Operativni: - kognitivni: poiščejo skrite zapise o otrokovih pravicah in jih interpretirajo
- vzgojni: se poslušajo, sodelujejo
- psihomotorični: razvijajo fino motoriko (izdelovanje miselnega vzorca), razvijajo verbalno komunikacijo (pogovarjanje, predstavljanje)

75. Kateri so temeljni kriteriji pri izdelavi miselnega vzorca?

To so grafični in besedilni zapisi idej, zamisli, predstav, struktur in sistemov, ki jih učenci obravnavajo in odkrivajo v snovi in si jih predstavljajo. V primerih, ko učitelj snov zapisuje v obliki miselnega vzorca, mora dosledno upoštevati njeno logično strukturo in sistematiko, da je zapis čim bolj objektivni. Učitelj se mora zavedati, da je vsak miselni vzorec grafično-besedilni zapis posameznikove subjektivne predstave o nekem objektu oziroma problemu spoznavanja. Učitelj s svojimi miselnimi vzorci učencem posreduje, ponuja, tudi vsiljuje svoje predstave. S tem učence lahko ovira, utesnjuje pri oblikovanju lastnih predstav in jim povzroča težave pri dojetju snovi. Učitelj naj učence didaktično usmerja tako, da bodo znali sami oblikovati miselne vzorce. Te bodo učenci lahko oblikovali šele, ko bodo odkrili bistvo in glavna obeležja obravnavanega problema in si jih bodo lahko predstavljali tako jasno, da jih bodo

lahko tudi ustrezno grafično in besedno zapisali. Tega učenci ne bodo zmogli že pri prvem stiku (obravnavi) s snovjo, temveč šele v nadaljnjih fazah procesa, predvsem v fazi utrjevanja.

Zato naj učitelj s svojim pisanjem na tablo in z ustreznimi navodili, stalnim spremljanjem in povratnimi informacijami učence usmerja in navaja, da bodo zapiske znali sami oblikovati in jih bodo tudi resnično izdelovali.

Učenci naj pri pouku neposredno uporabljajo besedilo od začetka izobraževanja, torej, ko začnejo z učenjem branja in pisanja. V nadaljnjem izobraževanju (šolanju) svojo funkcionalno pismenost razvijajo in izboljšujejo.

- Pri izdelavi miselnega vzorca najprej naredimo osnutek ter se o njem posvetujemo z učiteljem
- V miselnem vzorcu moramo jasno definirati problem, o katerem želimo govoriti
- Naslov miselnega vzorca mora ustrezati naslovu teme
- Poudarjene in predstavljene morajo biti ključne besede – pojmi, s katerimi poudarimo svoje delo
- Paziti moramo, da ključnih besed in pojmov ne bo preveč
- Okrog ključnih besed in pojmov pa nanizamo besedilo, ali slikovno ali kartografsko, ko mora ključne besede ustrezno dopolnjevati
- Slovnično pravilno zapisano
- Na koncu svoj izdelek predstavimo celemu razredu, čim bolj sproščeno

76. Zapišite miselni vzorec o izdelavi miselnega vzorca!

77. Kaj moramo upoštevati pri izdelavi plakata?

Upoštevati moramo vsaj tri točke:

- raziskovalno vprašanje
- potek ali način izvajanja poskusov, meritev in opazanj
- ugotovitve ali odgovor na postavljeno vprašanje

Pri pripravi plakata je potrebno paziti na:

- Vsebino
- vidno, pisno in tehnično oblikovanost

Izdelava vsebuje:

- izbiro teme
- načrtovanje vrste in količine obvestil
- načrtovanje oblike
- tehnično izdelavo

VIDEZ PLAKATA

- ne sme biti manjši od **100x80 cm** in ne večji od **120x180 cm**
- **naslov** mora biti čitljiv z oddaljenosti najmanj **2 m**
- drugo besedilo, grafični prikazi in priloge morajo biti čitljive z najmanj 1- 2 m oddaljenosti
- **ne** sme vsebovati **celotnega** referata
- vsebina mora biti predstavljena v logičnem zaporedju: **uvod, jedro, zaključek**
- skupno besedilo bi moralo vsebovati približno 500 besed, nikakor pa ne več kot 1500 besed

- plakat mora biti čitljiv in pregleden; lahko uporabljamo barvni papir, izogibati pa se moramo fluorescentnim papirjem , ker se besedilo na njih težko bere
- ne uporabljamo različnih tipov pisave
- tudi preveč podčrtovanja in senčenja ni dobro
- najbolje beremo **črne črke na beli podlagi**
- pomembne podatke poudarimo z **odebeljenimi ali večjimi črkami**

Velikost črk

- naslov 80
- podnaslov 34 – 38
- besedilo 18 – 24
- dobro je uporabljati tabele, slike, naštevanje s točkam, ker pomagajo pri hitrem razumevanju besedila

78. **Opišite eno izmed oblik sodelovalnega učenja in navedite primer vsebine (SPO, DRU), kjer bi jo uporabili!**

79. **Opišite metodo demonstracije pri pouku SPO, DRU!**

80. **Razložite značilnosti aktivnega pouka pri predmetu SPO oz. DRU!**